

# Abstrakt

## Zdanění starobních důchodů a dalších pojistných sociálních dávek

Diplomová práce má ambici přinést často opomíjený pohled na jedno z mediálně vděčných témat, a tou je česká důchodová reforma. Za tímto účelem je podrobně zkoumán systém důchodového pojištění, které je veřejnoprávním peněžitým plněním, a v menší míře i systém dobrovolného spoření na stáří, který je tvořen doplňkovým penzijním spoření a penzijního připojištění.

U důchodového pojištění je zkoumáno zejména to, nakolik je pojistné na důchodové pojištění daní, a nakolik skutečným pojistným, přičemž zásadním kritériem je v daném případě míra jeho ekvivalence vyjadřující poměr mezi tímto pojistným a jeho protiplněním ve formě (starobního) důchodu. Ta se pohybuje mezi  $1/3$  a  $2/5$ , z čehož vyplývá, že pojistné na důchodové pojištění je možné ze  $3/5$  až  $2/3$  považovat za daň. Na individuální úrovni se v důsledku redukčních hranic míra ekvivalence pohybuje od 34 % u lidí s nejvyššími příjmy po 100 % u lidí s nejnižšími příjmy. S tím souvisí skutečnost, že reálně dochází k silnému progresivně – degresivnímu zdanění příjmů zaměstnanců, v menší míře pak osob samostatně výdělečně činných.

Z hlediska vhodnějšího nastavení systému, možnostem zdanění důchodu a částečně i v návaznosti na nález Ústavního soudu z roku 2010 se jeví jako žádoucí rozdělení stávajícího pojistného na důchodové pojištění na daňovou (neekvivalentní) složku a plně ekvivalentní pojistné. Druhá ze zmíněných složek by pak měla být zdaněna daní z příjmů fyzických osob, a to právě jednou. Stejnému principu zdanění by mělo podléhat i doplňkové penzijní spoření a penzijní připojištění. Jejich zdanění je v současné době ovlivněno snahou motivovat klienty k (dlouhodobé) anuitizaci svých úspor právě formou daňových zvýhodnění. To se však jeví jako málo efektivní, a je proto otázka, zdali tento systém motivaci nedoplnit nebo nenahradit jinými nástroji.